

Herman Ottó Múzeum

H-3529 Miskolc, Görgey Artúr u. 28. Levélcím: H-3501 Miskolc, Pf. 4.

Tel.: (+00 36) 46/560-170, 560-171, Igazgató/Director: 46/560-172

Fax: (+00 36) 46/555-397; E-mail: titkar@hermuz.hu

CIB Bank: 10700086-67733271-52000001

**Jelentés
régészeti feltárásról**

*Szeleta-barlang, Miskolc–Felsőhámor
Előtér, K-i oldal*

2012. szeptember 6–30.

Miskolc
2013

Előzmények

A Felső-Hámor felett nyíló Szeleta-barlang lelőhelyén 2012 szeptemberében tudományos célú tervásatás folyt kutatási együttműködés keretében, melynek résztvevői:

- Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK Régészettudományi Intézet (Ős- és Koratörténeti Régészeti Tanszék), Budapest;
- Herman Ottó Múzeum, Miskolc;
- Miskolci Egyetem BTK Történettudományi Intézet (Őstörténeti és Régészeti Tanszék);
- A Szeleta Kultúráért Közalapítvány, Miskolc.

Az ásatás célkitűzése egy olyan egybefüggő metszet kialakítása volt a barlang előterén, amely a lehető legteljesebb mértékben felöleli a rétegsort, s amelyen korszerű, részletes, természettudományos vizsgálatokkal és datálásokkal új, komplex rétegtani adatsor nyerhető a lelőhely kronológiai problémáinak megoldása érdekében. E cél eléréséhez további fontos lehetőségeket nyújtottak azok a nemzetközi kutatási projektek, amelyeknek a célkitűzéseibe a Szeleta kutatása jól beleillik:

- az Oxfordi Egyetem (Nagy-Britannia) „RESpnse of humans to abrupt Environmental Transitions” projektje, amely a középső és felső paleolitikum átmenetének időrendi kérdéseit vizsgálja egykori vulkánkitörések több ezer kilométernyi távolságra eljutott hamuüledékeinek (tefra) azonosításával (<http://c14.arch.ox.ac.uk/reset>);
- a Kölni Egyetem (Németország) „Our way to Europe” projektje, amely az anatómiailag modern ember (*Homo sapiens*) Afrikából Európába történő vándorlását kutatja különböző országok (Északkelet-Afrikától Közép-Európáig) fontos lelőhelyeinek vizsgálatával (www.sfb806.uni-koeln.de).

A német kutatók bekapcsolódása része annak az együttműködésnek is, amelyet a Kölni Egyetem és a Miskolci Egyetem kötött 2012-ben.

Kutatási eredmények

A Szeleta ásatása 2012. szeptember 6-tól 30-ig tartott. A barlang előterének keleti oldalán, a bejáratától 6 m távolságra, a bevezető ösvény vonalára merőlegesen 2 m széles szelvényt nyitottunk 8 m hosszúságban. A szelvény bontása 5 cm-es szintek szerint haladt. A leletek előkerülési pontjait háromdimenziós rögzítéssel dokumentáltuk. A kiásott üledéket teljes egészében átszitáltuk és átválogattuk, majd egy részét (25 zsák = kb. 400 kg) mintavételezés szerint iszapolásra félretettük. Ennek eredményeként jelentős mennyiségű fosszilis állatsontot és régészeti leletanyagot (pattintott kőeszközöket, őskori kerámiatöredékeket)

gyűjtöttünk be. Az ásatással sikerült bebizonyítani, hogy az előtérben a korábbi kőpakolás alatt jelentős eredeti rétegsor található. Ennek feltárása és a teljes rétegtani metszet kialakítása további ásatásokat igényel.

Kiegészítésül az új rétegtani profilhoz, s kihasználva a nemzetközi projektek által nyújtott laborvizsgálati lehetőségeket, újra kibontottuk Ringer Árpád korábbi ásatásainak két metszetét is: az egyiket a barlang bejáratának nyugati oldalán (Vértes L. 1966. évi ásatási szelvényének folytatása 1989-től), a másikat a Főfolyosó hátsó részében (2003, majd 2005). A brit és német kutatók ezekből is vettek üledékmintákat a szedimentológiai, mikromorfológiai és geokémiai elemzésekhez. Mind a vizsgálatok, mind az utazásuk és szállásuk költségei saját projektjeiket terhelik.

Az összes kibontott szelvény visszafedése 2012. szeptember 30-ig az engedélyekben feltüntetett feltételeknek megfelelően megtörtént.

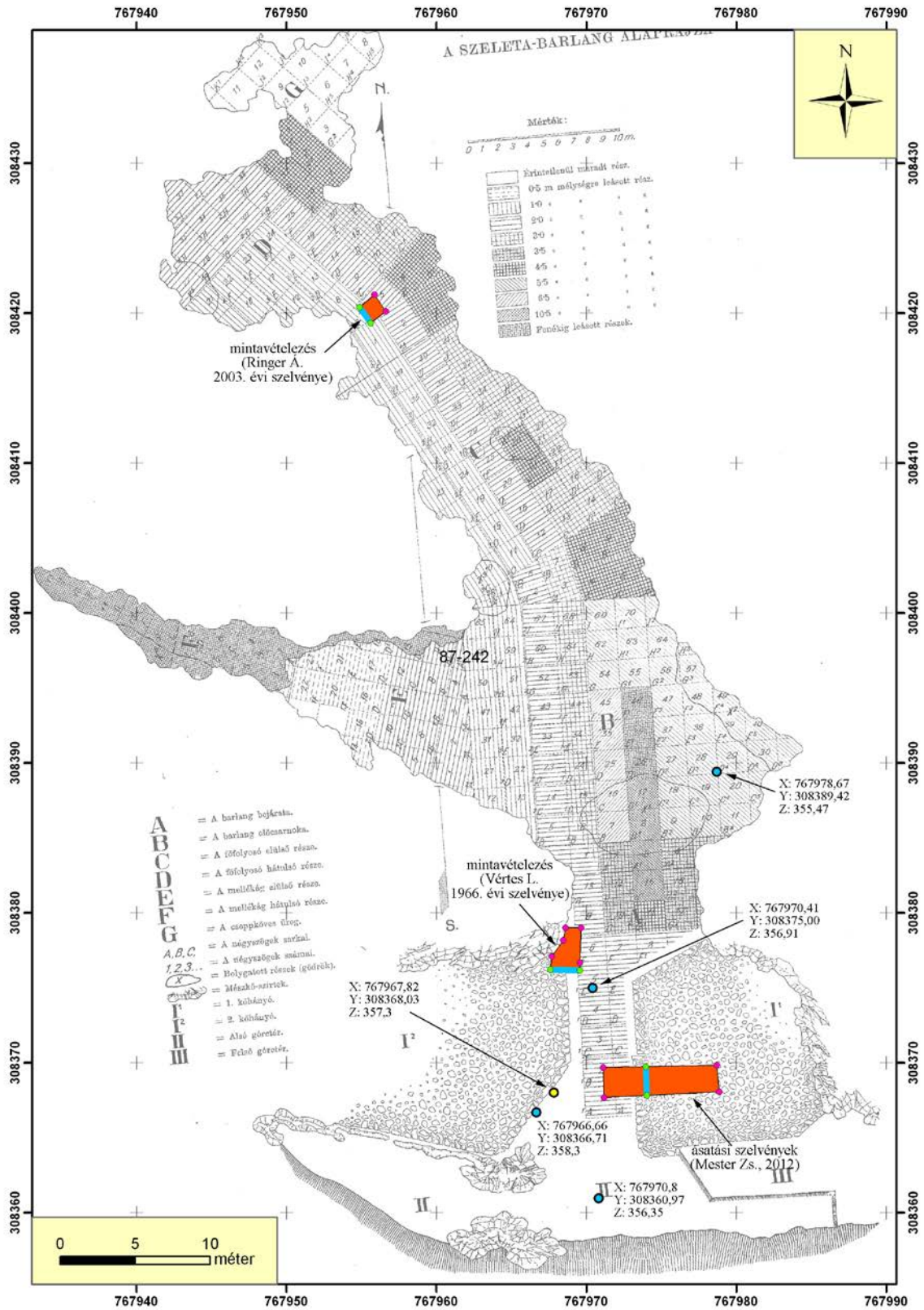
Dr. Mester Zsolt
régész, az ásatás vezetője
(Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Szolyák Péter
őstörténész, doktorjelölt
(Herman Ottó Múzeum)

Mellékletek

1. ábra A miskolc-felsőháromi Szeleta-barlang 2012. szeptember 6-30. közötti régészeti feltárásának és mintavételezésének helyzete Kadić Ottokár 1916. évi térképére vetítve. Felmérte: Szolyák Péter (Herman Ottó Múzeum). 2012. szeptember.
2. ábra A miskolc-felsőháromi Szeleta-barlang 2012. szeptember 6-30. közötti ásatásának déli oldalnézeti (A), felülnézeti (B) és nyugati metszetrajzai (C).
3. ábra Az S1 szelvény bontása Ny felől fotózva. 2012.09.07.
4. ábra A kiásott üledék szitálása, átvizsgálása a kődepó helyén Ny felől fotózva. 2012.09.10.
5. ábra Az S1 szelvény bontás közben DK felől fotózva. 2012.09.10.
6. ábra Az S1-S2 szelvények Ny felől fotózva. 2012.09.14.
7. ábra Az S1/1a,c alnégyzeteinek kibontott csontos felszíne -199 cm mélyen. 2012.09.19.
8. ábra Ringer Á. 2003. (és 2005.) évi ásatásainak újból kibontott szelvénye a DNY-i oldal metszetalával a mintavételezés előtt. Főfolyosó vége. 2012.09.23.
9. ábra Vértes L. 1966. évi szelvénye a mintavételezés utáni, visszatemetett állapotban, ÉK felől fotózva. 2012.09.27.
10. ábra Ringer Á. 2003. (és 2005.) évi ásatásainak szelvénye a mintavételezés utáni, visszatemetett állapotban, K felől fotózva. 2012.09.27.
11. ábra A barlang bejárata előtti, 2012-ben kibontott S1 és S2 szelvények visszatemetett állapotban, Ny felől fotózva. 2012.09.28.
12. ábra A barlang bejárata előtti, 2012-ben kibontott S1 és S2 szelvények visszatemetett állapotban, K felől fotózva. 2012.09.28.

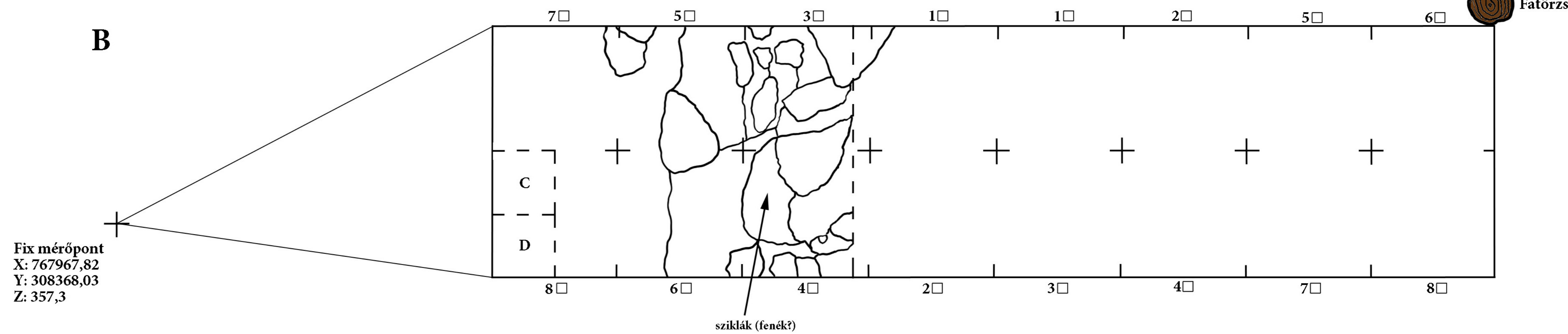
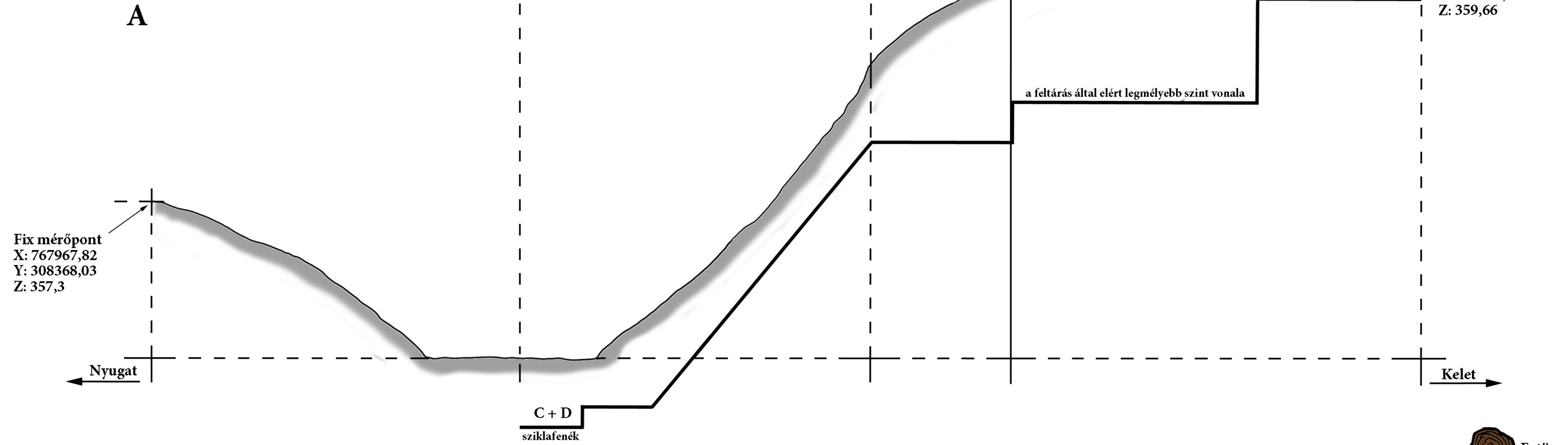
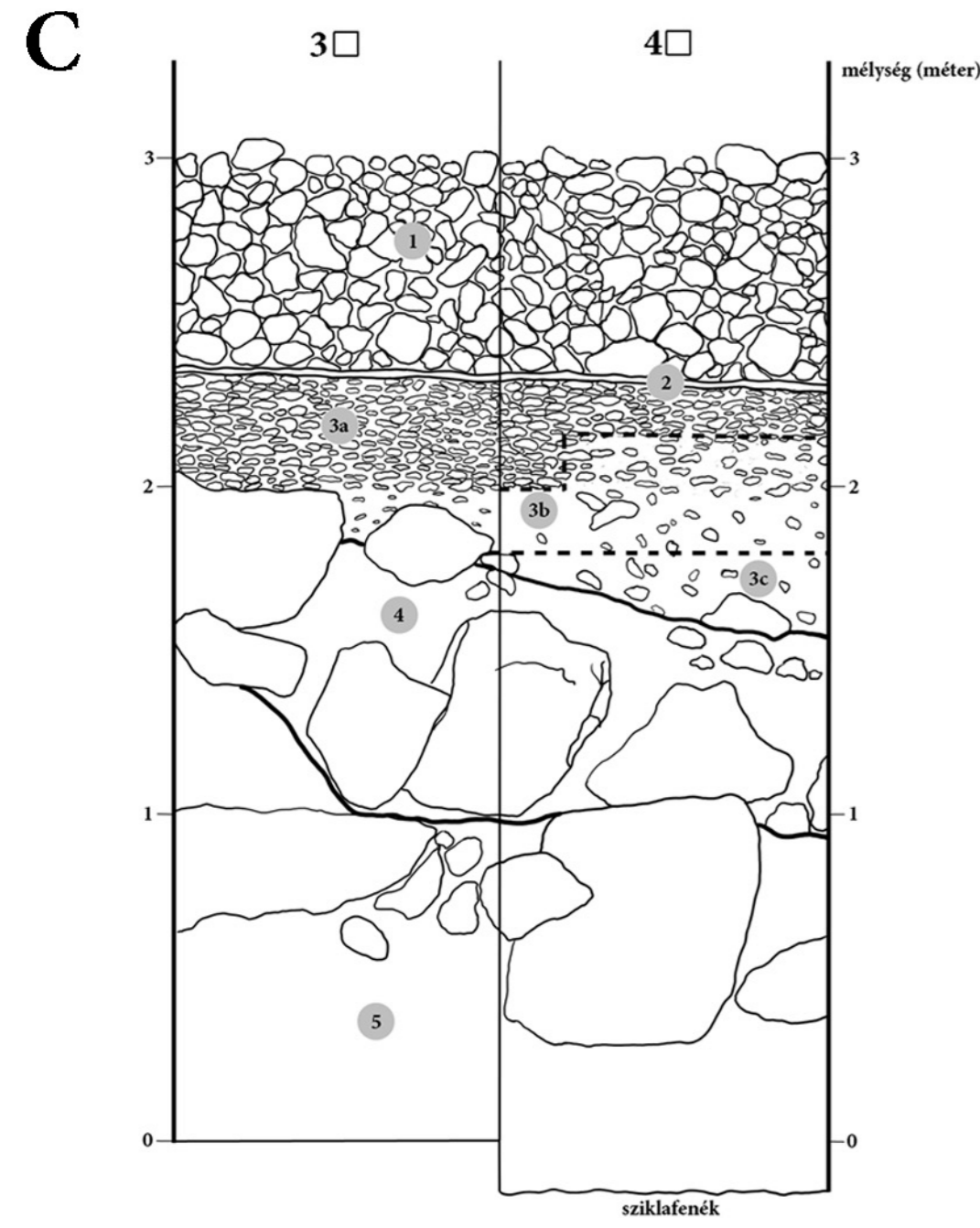
A miskolc-felsőháromi Szeleta-barlang
 2012. szeptember 6-30. közötti régészeti feltárásának
 és mintavételezéseinek helyzete Kadic Ottokár 1916. évi térképére vetítve
 Felmérte: Szolyák Péter (Herman Ottó Múzeum), 2012. szeptember

1. ábra

A miskolc-felsőháromi Szeleta-barlang 2012. szeptember 6-30. közötti ásatásának déli oldalnézeti (A), felülnézeti (B) és nyugati metszetrajzai (C)

Felmérte: Szolyák Péter (Herman Ottó Múzeum), 2012. szeptember 17.

3. ábra

4. ábra

5. ábra

6. ábra

7. ábra

8. ábra

9. ábra

10. ábra

11. ábra

12. ábra